

Goed cultuuronderwijs voor alle kinderen

Wij verbinden, verrijken & versterken de cultuureducatie in Noord-Holland

Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024

Activiteitenplan 2023

- Plein C -

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	Goed cultuuronderwijs voor alle kinderen	2
1.	Doelstellingen CmK3	3
2.	Zes speerpunten	4
Speerpunt 1	Visie, draagvlak en beleid - Verbinden, versterken en verbreden	4
Speerpunt 2	Deskundigheidsbevordering onderwijs en cultuurpartners	5
Speerpunt 3	Programma & curriculumontwikkeling	6
Speerpunt 4	Samenwerking onderwijs & cultuurpartners	7
Speerpunt 5	Kansengelijkheid voor alle kinderen	8
Speerpunt 6	Kennisdeling & netwerken	11

INLEIDING – Goed cultuuronderwijs voor alle kinderen

Goed cultuuronderwijs voor alle kinderen, dat is waar wij vol passie aan werken. Het behoeft geen nadere toelichting meer dat cultuuronderwijs van groot belang is voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Om scholen, culturele instellingen en hun omgeving te ondersteunen bij het implementeren en geven van goed cultuuronderwijs is het ministerie van OCW in 2013 gestart met het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). In 2023 gaan we het derde jaar in van CmK3.

De Provincie Noord-Holland neemt op verzoek van OCW deel aan CmK3 en stelt een projectsubsidie van €750.000 per jaar beschikbaar voor de periode 2021-2024, waarbij hetzelfde bedrag gematcht wordt door de 26 deelnemende Noord-Hollandse gemeenten die onder het penvoerderschap van Plein C vallen. Samen met de provincie, gemeenten en het Fonds voor Cultuurparticipatie is er jaarlijks €2.253.000 voor Noord-Holland beschikbaar.

Gemeenten in Noord-Holland met minder dan 90.000 inwoners kunnen meedoen aan CmK onder penvoerderschap Plein C. Gemeenten met meer dan 90.000 inwoners nemen rechtstreeks deel aan dit programma. In CmK3 zijn er 26 kleine en middelgrote gemeentes aangesloten bij Plein C, waarbij sommige gemeenten samenwerken binnen een regio. In totaal zijn 15 lokale/regionale projectplannen ontwikkeld, die door Plein C zijn samengebracht in de CmK projectaanvraag 2021-2024. Als provinciale penvoerder voert Plein C de coördinatie over het provinciale programma en verzorgt verschillende provinciale projecten en activiteiten. Wij voegen daarnaast een provinciale, tweedelijns inzet aan toe, die alle lokale projecten ten goede komt en streeft naar een optimale kennisdeling, monitoring en verslaglegging. Dat doen wij in nauwe samenwerking met de projectpartners in de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Tot slot dragen wij zorg voor de monitoring, evaluatie en afrekening.

Tot zover de cijfers. In dit activiteitenplan vertellen we verder over het verhaal áchter die cijfers. Wat we in 2023 allemaal willen gaan doen om goed cultuuronderwijs weer meer te borgen in onze hele provincie!

Het volledige vierjarige CmK-projectplan 2021-2024 – het kader van dit activiteitenplan 2023 - staat op <http://pleinc.nl/CmK>

1. DOELSTELLINGEN CmK3

Het centrale doel van de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 is het duurzaam versterken van de kwaliteit van cultuureducatie door middel van intensieve samenwerking tussen onderwijs en de culturele sector.

De regeling CmK3 heeft als primaire doelstellingen

- Het duurzaam versterken van de kwaliteit van cultuureducatie mede door middel van intensieve samenwerking tussen onderwijs en de culturele sector;
- Het vergroten van kansengelijkheid voor leerlingen;
- Het vergroten van de professionalisering van leerkrachten, docenten, culturele partners en penvoerders.

Daarnaast zijn er **facultatieve subdoelen** gesteld

- Aansluitend op de curriculum vernieuwing wordt de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn voor cultuureducatie ondersteund van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs;
- Het ontwikkelen van integrale cultuureducatie in verbinding met andere vakken;
- Het verbinden van binnen- en buitenschools om daarmee de culturele omgeving dichter bij elkaar te brengen.

Met lokaal maatwerk en bovenlokale programma's zet Plein C in het CmK3 programma via 2 sporen in op verdere **borging** en **continuïteit** van cultuureducatie én op extra ondersteuning van scholen met leerlingen voor wie cultuur minder binnen handbereik is.

Spoor 1: Borgen en versterken van goed cultuuronderwijs

Vanuit ontwikkellijnen wordt hetgeen op scholen is bereikt met Cultuureducatie met Kwaliteit voortgezet, zoals het hebben van een visie en beleid voor cultuureducatie, een deskundig team met minimaal een ICC'er, een schoolprogramma waarin cultuur voor de leerlingen een herkenbare en structurele plek heeft, goede samenwerking in dialoog met de culturele omgeving en uiteraard randvoorwaarden als voldoende tijd, bestuurlijk draagvlak en budget.

Spoor 2: Bereik vergroten en gelijke kansen voor alle kinderen

Met CmK worden veel basisscholen en leerlingen bereikt, maar nog lang niet allemaal. CmK3 biedt ondersteuning aan alle scholen, maar in het bijzonder aan scholen met leerlingen voor wie cultuur om welke reden dan ook minder binnen handbereik is. Per lokaal project zijn prioriteiten gesteld voor nieuw te bereiken scholen.

Met betrekking tot het door de provincie beschikbaar gestelde budget voor het onderdeel provinciale projecten van €750.000 per jaar, zijn - aansluitend bij de eerder genoemde doelstellingen - de volgende onderwerpen belangrijk:

- Verdieping bij deelnemende scholen o.a. door visievorming;
- Deskundigheidsbevordering leerkrachten;

- Kansengelijkheid, waarbij we vier doelgroepen expliciet benoemen: potentiescholen, speciaal onderwijs, vo/vmbo en scholen in (nog) niet-deelnemende gemeenten.

Om overzicht te houden en een succesvolle aanpak van al deze bovenstaande doelstellingen mogelijk te maken, heeft Plein C gekozen voor een integrale aanpak en waar mogelijk de plannen en activiteiten te benaderen vanuit drie kernwaarden: verrijken, versterken en verbinden.

2. Zes speerpunten 2023

We hebben de afgelopen jaren veel bereikt, maar beseffen dat er ook nog een weg te gaan is voordat goed cultuur onderwijs geborgd is op alle scholen en elk kind (dus) gelijke kansen krijgt aangereikt om zicht in de volle breedte te ontwikkelen. Om het activiteitenplan overzichtelijk te maken hebben we de doelstellingen nog een stap verder opgedeeld, in zes speerpunten die logisch uit elkaar voortvloeien en waar we activiteiten onder kunnen plaatsen. Te weten: visie/draagvlak en beleid, deskundigheidsbevordering, programma en curriculumontwikkeling, samenwerking, kansengelijkheid en kennisdelen & netwerken.

Speerpunt 1 – visie, draagvlak en beleid

Voor goed cultuuronderwijs is visie en beleid op de school nodig, een handelingsbekwaam schoolteam met een ICC'er, een schoolprogramma met cultuureducatie als herkenbaar en structureel onderdeel voor leerlingen, goede samenwerking met adequate cultuurpartners en randvoorwaarden als tijd, bestuurlijk draagvlak en budget.

Plein C leidt docenten op tot intern cultuur coördinator (ICC'er). Dat doen we al langer voor het basisonderwijs, we breiden dat in 2023 verder uit richting het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs.

De lokale projectleiders en Plein C houden we de bestaande CmK-scholen actief betrokken. Bijvoorbeeld door nascholing, netwerkbijeenkomsten en het delen van resultaten. Maar we bouwen in 2023 ook verder aan het aansluiten van nieuwe scholen, zowel in de gebieden die nu nog niet meedoen aan CmK (zie verder bij 'kansengelijkheid') als in de participerende gemeenten.

In 2022 introduceerden we op het gebied van goed cultuurbeleid drie nieuwe elementen: een **verkort visietraject**, meer **nazorg voor ICC'ers** en de brede **invoering van EVI**.

➤ **Verkort visietraject:** ICC driedaagse

We hebben in 2022 driemaal de door Plein C doorontwikkelde de ICC driedaagse mogen geven, voor circa 50 (tevreden) deelnemers. Begin 2023 gaan we deze driedaagse opzet evalueren, eventueel nog wat bijschaven en dan vrijgeven voor de hele sector. Er is inmiddels grote belangstelling van collega-instellingen die ook de overstap willen maken naar deze vorm van trainen. Om daaraan tegemoet te komen en meteen ook meer mensen op te leiden tot ICC trainer, werken we actief mee aan de train-de-trainer- opleiding van het Landelijk Kenniscentrum

voor Amateurkunst (LKCA). En natuurlijk willen we in 2023 zoveel mogelijk scholen in deze training deel laten nemen zodat op alle scholen in Noord-Holland uiteindelijk een ICC'er werkzaam is, die zich gesteund voelt door het eigen team én door de culturele omgeving. We gaan op dit moment uit van twee openbare en twee besloten ICC-trainingen in 2023.

➤ **Meer nazorg voor ICC'ers**

We blijven de eerder getrainde ICC'ers ondersteunen. Bijvoorbeeld met masterclasses (zie ook bij 'kennisdelen') over actuele onderwerpen als inclusiviteit en kansengelijkheid. Maar ook door de ICC'er de gelegenheid te bieden het eigen netwerk te vergroten en/of ontmoeten en natuurlijk door de scholen driemaal per jaar het onderwijsmagazine Prikkels te bezorgen. Soms kan die ontmoeting kort en online, zoals een speciale ICC-CO Talk die we organiseren, Maar we doen dit ook zeker 'live' door een kenniscongres (zie ook bij 'netwerken') te houden.

Om de ICC'er – en daarmee de school – te helpen bij het opzetten, uitvoeren en borgen van cultuureducatie, werken we in 2023 aan een zogenaamde routekaart. Deze tool is ontwikkeld door onze provinciale collega in Gelderland en op basis van hun ervaring ontwikkelt Plein C het door voor Noord-Holland. Aan de hand van deze routekaart voeren we het gesprek met de scholen over cultuuronderwijs. Het geeft scholen (meer) houvast en biedt een overzicht van de stappen op weg naar cultuureducatie met kwaliteit en is daarmee, ook voor de ICC'er, een praktisch hulpmiddel bij het navigeren door het culturele educatielandschap van de eigen omgeving. Samen met de projectleider worden de netwerken in de gemeenten zichtbaar, maar kan ook het gesprek over de beschikbare budgetten en de cultuurmenu's gevoerd worden. Als docent, beleidsmaker, culturele speler en andere belanghebbende zie je in één oogopslag wat er is en waar kansen voor uitbreiding of verbetering liggen.

➤ **Brede invoering van EVI**

EVI is het landelijke (monitor)instrument waarmee we in 2021 gestart zijn om scholen te ondersteunen bij het maken en monitoren van cultuuronderwijs op de school en inzicht te geven in de gewenste (culturele) competenties. EVI helpt scholen met het versterken en borgen van cultuuronderwijs. De school bout met EVI een eigen dossier op en maakt de ontwikkeling binnen de school zichtbaar. We hebben nu bijna 50% van de aangesloten CmK scholen die EVI ingevuld hebben en willen dat aantal uiteraard verder laten groeien in 2023.

Er vindt op dit moment een EVI analyse plaats door de Universiteit van Amsterdam onder 110 scholen die het programma ingevuld hebben. De resultaten worden in 2023 geëvalueerd In februari organiseren we voor de tweede keer een CO Talk met EVI als thema voor de ICC'ers en projectleiders. Daarin delen we uiteraard de opbrengsten van het onderzoek zodat we de stand van zaken van cultuuronderwijs in Noord-Holland inzichtelijk maken en scholen en projectleiders blijven motiveren om EVI actief in te blijven zetten.

Speerpunt 2: Deskundigheidsbevordering onderwijs en cultuurpartners

Goed onderwijs begint met een duidelijke visie over maken, meemaken en betekenis geven. Maar ook bij weten wat er speelt in de omgeving. Zowel de ontwikkelingen om de hoek als provinciale en landelijke ontwikkelingen. Dat is ook de kapstok voor onze activiteiten op het gebied van

deskundigheidsbevordering. De afgelopen jaren hebben we een inspirerend en praktisch scholingsaanbod opgebouwd om de deskundigheid van leerkrachten en culturele aanbieders in de regio te vergroten. Soms door voorop te lopen, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van trainingsaanbod binnen het speciaal onderwijs. Maar soms ook door slim samen te werken, zoals bij de trainingen Visual Thinking Strategies.

Om een duidelijke lijn aan te brengen in ons scholingsaanbod nemen we in 2023 het bestaande aanbod onder de loep: wat werkte de afgelopen periode wel en wat niet? Wat ontbreekt er nog? We zetten daarbij de behoefte van de scholen en partners in onze regio voorop. We vragen uit hoe we ze het best kunnen ondersteunen en waar ze enthousiast van worden. En natuurlijk naar de struikelblokken en praktische belemmeringen.

Kortom: 2023 gaan we verder op de eerder ingeslagen weg, met het door ontwikkelen een aanbieden van trainingen en het bij- en nascholen. We blijven cultuurpartners stimuleren om met het onderwijs te werken en zorgen dat zij goed zijn voorbereid. Zowel in het primair onderwijs als in het speciaal onderwijs.

Het vergroten van de diversiteit in cultuuraanbod en -partners is daarbij belangrijk; we geven extra aandacht aan inclusieve cultuureducatie.

Het is daarbij overigens óók van belang dat onze eigen adviseurs altijd op de hoogte blijven van zowel de lokale als de landelijke ontwikkelingen en hun kennis blijven verbreden en verdiepen. Daartoe hebben we onze adviseurs elk een eigen aandachtsgebied / specialisme binnen de CmK-pijlers toebedeeld, die de opgedane kennis ook provincie overstijgend zullen uitwisselen, zodat we als expert en partner kunnen blijven initiëren, adviseren en begeleiden.

Speerpunt 3: Programma & curriculumontwikkeling - Actualiteit en innovatie

Onderwijsminister Wiersma schetste in april 2022 de hoofdlijnen van een 'masterplan basisvaardigheden', waarmee het kabinet structureel 1 miljard op jaarbasis investeert in taal, rekenen/wiskunde, burgerschap en digitale geletterdheid. Binnen de activiteiten die we ontwikkelen en uitvoeren in het kader van CmK3 is het van belang om te bedenken wat dit betekent voor het leergebied kunst en cultuur en de samenstelling van het curriculum op de scholen. De herziening van cultuuronderwijs plant de minister in 2027, met als doel dat alle scholen in 2030 gestart zijn met de bijgestelde kerndoelen. Gelukkig staat het advies kunst en cultuureducatie niet in de weg, we kunnen de komende CmK jaren gebruiken om in 2027 klaar te zijn voor een snelle vervolgstap richting de nieuwe kerndoelen en tot die tijd onze resultaten op het gebied van onderwijsontwikkelingen te borgen.

21e-eeuwse vakoverstijgende vaardigheden bereiden leerlingen voor op een actieve deelname aan de samenleving. Om goed te kunnen functioneren in een snel veranderende wereld is het inzetten op brede vaardigheden in onderzoekend leren, het creëren van een open houding en aandacht voor het creatieve proces onmisbaar. Cultuuronderwijs is bij uitstek de plek om aan deze competenties te werken. Zowel binnen het leergebied Kunst & Cultuur als met de vakken daarbuiten, zoals met STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts, Maths) of andere vormen van thematisch of projectmatig

werken, zonder daarbij de mogelijkheid van vakspecifiek werken te verliezen. Leerlingen leren op een andere manier naar zichzelf, de ander en de wereld te kijken. Ook biedt vakintegratie de mogelijkheid om meer specifiek aan te sluiten bij de leef- en belevingswereld van leerlingen en zo bij te dragen aan de motivatie van de leerling.

2023 staat in het teken van (de ontwikkelingen van) **kunst, wetenschap en techniek, maakonderwijs en burgerschap** om onderwijs te verdiepen en verrijken. Niet alleen doordat we onderwijs en culturele instellingen adviseren en informeren, maar ook doordat we deelnemen aan verschillende landelijke en provinciale projecten, masterclasses te ontwikkelen en aanbieden en kennis delen in netwerkbijeenkomsten als De Beweging (zie speerpunt Kennisdelen). We betrekken daar actief onze regionale projectleiders, leerkrachten PO/VO, vakdocenten, culturele instellingen en kunstencentra bij.

Bestaande instrumenten voor invulling van het lesprogramma zoals erfgoedleerlijn.nl, erfgoedtools.nl, mediaspoor.nl en cultuurindeklas.nl blijven we monitoren, bijstellen en voortzetten.

Speerpunt 4: Samenwerking onderwijs & cultuurpartners

Voor het slagen van de eerdere drie speerpunten (visie, draagvlak en beleid / deskundigheidsbevordering / curriculumontwikkeling) is het van belang dat er een duurzame samenwerking is tussen scholen en hun culturele omgeving. Die moet passen bij de lokale situatie zodat er een lokale culturele infrastructuur en een stevig netwerk ontstaat met activiteiten op het gebied van kunst maken, kunst meemaken en erfgoed beleven.

Scholen gaan steeds vaker in gesprek over duurzame samenwerkingen en passende activiteiten op het gebied van cultuureducatie. Dit zorgt voor continuïteit in cultuurbeleid: de school vertaalt de visie op cultuurbeleid samen met de cultuurpartners naar de gewenste impact en activiteit. **Plein C stimuleert deze samenwerking onder meer door ontmoetingen tussen het onderwijs en culturele veld te faciliteren.** De begeleiding van de lokale projectleider speelt een belangrijke rol in het stimuleren van deze verbinding.

De adviseurs van Plein C pakken de verbindende rol op lokaal niveau nog meer op in 2023. Niet alleen door vaker in gesprek te gaan met de lokale aanbieders, maar ook door onderling kennis uit te wisselen in netwerkbijeenkomsten én door inhoudelijke en organisatorische evaluatie/monitor momenten in te bouwen. Plein C wil de regio's faciliteren met een heldere en systematische verzameling van de eigen gegevens, zodat de instellingen optimaal kunnen inzetten op duurzaam en kwalitatief cultuuronderwijs.

Ook op het gebied van samenwerking faciliteren we deskundigheidsbevordering en kennisdeling voor onderwijs- en cultuurpartners. In 2023 voeren we een aantal pilots uit op het gebied van kansengelijkheid en speciaal onderwijs, met als basis de onderlinge samenwerking tussen het onderwijs en de culturele omgeving. Verder zetten we stappen in het stimuleren van de ouder betrokkenheid. De in 2022 opgezette activiteiten in het kader van samenwerking zetten we voort: een **provinciaal evenement** (De Beweging), met als thema burgerschap en maakonderwijs, voor alle stakeholders met als doel hen te inspireren en verbinden. Maar ook de CO Talks, viermaal per jaar

korte, krachtige online ontmoetingen om onderwijs en cultuur op thema's te inspireren en aan elkaar te verbinden.

We bieden trainingen voor onderwijs en cultuur gericht op voeren van gesprekken en komen tot samenwerking en met betrekking tot procesgericht werken en ondersteunen bij het opzetten en onderhouden van lokale stuurgroepen, waarbij onderwijs, cultuur en beleidsmakers met elkaar in gesprek gaan. Daarnaast zijn we voornemens om opgedane en geanalyseerde kennis van de eerste twee CmK3 jaren te delen op gemeentelijk niveau, onder meer om het draagvlak voor (actieve) deelname te verstevigen.

Speerpunt 5: Kansengelijkheid voor alle kinderen

Kansen(on)gelijkheid staat hoog op de agenda. Zowel binnen het onderwijs als bij instellingen voor cultuuronderwijs. Inclusief cultuuronderwijs kan een grote bijdrage leveren aan het zelfvertrouwen en de kansen van de kinderen. Het onderwijs is wat ons dan ook bij uitstek de plek waar kinderen gelijke kansen zouden moeten krijgen: goed cultuuronderwijs voor alle kinderen, daar zetten wij ons ook in 2023 voor in. Samen met de projectleiders hebben we in 2022 onderzocht wat de behoeften van deze scholen zijn op het gebied van cultuureducatie. Meer diversiteit, meer maatwerk en inspelen op bijvoorbeeld taalachterstanden bleken hierbij belangrijk. In 2023 starten we pilots die hieruit voortkomen.

Potentiescholen zijn scholen met een leerling populatie die meer risico loopt op kansenongelijkheid. Deze kinderen krijgen te maken met ongelijke kansen die ontstaan door verschillende factoren. Juist op deze scholen is cultuuronderwijs van grote waarde. In de praktijk zien we dat het hier om leerlingen gaat waarbij het niet vanzelfsprekend is dat zij in aanraking komen met kunst en cultuur, op school of vanuit hun thuissituatie. De onderzochte potentiescholen investeren doorgaans meer tijd in het inhalen van onderwijsvertragingen op de vlakken van taal en rekenen. Daardoor blijft er minder onderwijstijd over voor cultuuronderwijs. Vakoverstijgend of geïntegreerd aanbod, bijvoorbeeld een koppeling van taal en cultuurlessen, zou een uitkomst kunnen zijn voor het verminderen van taalachterstanden. Kortom: de behoeften van deze scholen zijn anders, er is meer maatwerk nodig. Voor de scholen met de leerlingen die het meest risico lopen op kansenongelijkheid, voeren we in 2023 een pilot uit. We starten in de 5 regio's die meer te maken hebben met kansenongelijkheid: Den Helder, Beverwijk, Heemskerk, Hollands Kroon en Purmerend.

De opbrengsten van dit lerend netwerk zullen we uiteraard delen. Ook onderzoeken we dit jaar de kansen op het gebied van ouderparticipatie en het verbinden van onder schoolse en naschoolse cultuureducatie. Daarnaast verzorgen we een (nieuwe) masterclass diversiteit & inclusie, die we hybride aan al onze ICC-trainingen toevoegen, maar ook op locatie kunnen verzorgen. Het eerder genoemde netwerk diversiteit en inclusie krijgt ook steeds meer vorm in 2023, zowel provinciaal als landelijk. We zetten in 2023 in op bewustwording, door zelf de code diversiteit en inclusie te hanteren en door alle activiteiten, bijeenkomsten en uitingen van onze eigen organisatie te toetsen aan deze code. Daarnaast trainen we onze projectleiders en ICC'ers op dit vlak.

Kinderen in het **speciaal onderwijs** (SO) zijn kwetsbaar en hebben specifieke aandacht nodig. Juist deze kinderen hebben behoefte aan goed kwalitatief cultuuronderwijs aansluitend bij wie ze zijn en wat ze kunnen: leerlingen in het SO verdienen passende cultuureducatie. Het afgelopen jaren heeft Plein C

het voortouw genomen bij de ontwikkeling van cultuuronderwijs voor SO-scholen in Noord-Holland. Zowel in het PO als in het VO. We hebben trainingen gegeven én, CO Talks gehouden om docenten, projectleiders en cultuuraanbieders te inspireren en een succesvolle provinciale netwerkbijeenkomst georganiseerd. Omdat ons doel voor 2024 is dat minimaal 70% van de SO-scholen meedoet aan CmK3 en dat minimaal 35 van de 46 SO-scholen een opgeleide ICC'er en een cultuurbeleidsplan heeft, werken we stevig door op dit vlak. We trainen ook in 2023 de regio verder via de bestaande trainingen Speciaal Verbeeld, Voor de klas in het SO, SO op bezoek, en we ontwikkelen de bestaande ICC door voor het SO. Daarnaast voeren we in 2023 de eerder opgezette pilot SO (school en culturele omgeving) uit en uiteraard delen we de bevindingen.

Buiten de grote steden telt Noord-Holland **150 VO-scholen, waarvan 130 met VMBO-afdeling**. Ook hier -of soms zelfs juist hier- krijgen leerlingen kunst en cultuur niet als vanzelfsprekend vanuit huis mee. We hebben de ambitie om cultuurbeleid binnen het voortgezet onderwijs (VO) en het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) te verankeren. Inmiddels zijn de Noord-Hollandse VO-scholen geïnventariseerd en in sommige gemeenten aangehaakt bij diverse CmK3 projecten. Plein C is in 2022 aangesloten bij het LKCA netwerk VO. Voor 2023 houdt dat in dat in elk geval één van onze adviseurs een train-de-trainer cuco-training (professionaliseringstraining voor cultuurcoördinatoren) gaat volgen. Dit doen wij zodat wij in het najaar van 2023 en in het voorjaar van 2024 vanuit Plein C cultuurcoördinatoren kunnen begeleiden en trainen. Vanuit verschillende gemeenten is aangegeven dat hier behoefte aan is.

Eind 2022 is een nieuwe adviseur aangesteld die zich richt op het VO, met een nadruk op het VMBO, en MBO. Samen met een externe adviseur zal hij in Noord-Holland het netwerk van V(MB)O- en MBO-instellingen vergroten. Hieruit komen in oktober 2023 twee netwerkbijeenkomsten voor Noord-Holland voort, één voor het V(MB)O en de ander voor het MBO. Er is gekozen voor een netwerkbijeenkomst voor het VO en een losse netwerkbijeenkomst voor het MBO, omdat de structuren binnen het VO en MBO erg verschillen en de behoeftes daardoor ook uit elkaar liggen. Binnen het MBO is er bijvoorbeeld geen algemeen kunstvak en vaak geen cultuurcoördinator, dat vraagt om een andere benadering dan in het VO, waar dit wel het geval is. De MBO bijeenkomst heeft als onderwerp Cultuuronderwijs & Burgerschap. Met dit thema sluiten we aan op de thematische kaders van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), zoals verwoord in de Kamerbrief over versterking burgerschapsonderwijs in het MBO (Kamerstuk | 01-07-2022).¹

In aanloop naar deze bijeenkomsten organiseren we in mei 2023 voor projectleiders en andere geïnteresseerden een CO Talk. Dat is een online bijeenkomst gericht op VO en MBO, waarin we de projectleiders meenemen in deze ontwikkeling en ze stimuleren hun projecten ook open te stellen voor VO en MBO.

Dat wij de nadruk leggen op het VMBO binnen het VO komt voort uit onze ambitie aan de slag te gaan met de kansen(on)gelijkheid. Er wordt op veel scholen nog onderscheid gemaakt tussen verschillende leerstijlen en onderwijsniveaus. Terwijl alle leerlingen evenveel behoefte hebben aan en recht hebben op goed cultuuronderwijs. Minister Wiersma (Primair en Voortgezet Onderwijs) sprak bij de start van

¹ [Kamerbrief over versterking burgerschapsonderwijs in het mbo | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#), geraadpleegd op 6-12-2022

het schooljaar, op 22 augustus 2022 op het Stedelijk Dalton Lyceum VMBO, in Dordrecht: *“De 1e stap vandaag begint met het verrijken van de schooldagen op scholen waar leerlingen daar het meeste aan hebben.”*² Vanuit deze gedachten starten we in 2023 met het ondersteunen van hoogwaardig en inclusief cultuuronderwijs op het VO en MBO.

Aan het eind van 2023 zijn de scholen in kaart gebracht en de vragen opgehaald, mede op de netwerkbijeenkomsten. We maken ons het VO (zowel VMBO, HAVO als VWO) meer eigen door de eerste samenwerkingen te begeleiden vanuit CmK3. In 2022 hebben de eerste VO-scholen deelgenomen aan CmK3 projecten in Noord-Holland. Verder inventariseerden we hoe instrumenten voor goed beleid op cultuuronderwijs, zoals EVI, eruit moeten zien voor het VO.

We vinden het belangrijk om in te zetten op structurele en duurzame samenwerking met VO-scholen en de cultuurpartners in hun omgeving. We willen kennis over culturele competenties van de leerlingen delen met cultuurpartners en docenten. Daarnaast willen we zorgen voor inspiratie en succesvolle voorbeelden. Ook hebben we de ambitie om cultuurpartners te trainen om aan het VO deel te nemen en een netwerk te creëren waarbinnen zij elkaar kunnen vinden en zich aan elkaar kunnen verbinden.

Aan het einde van 2023 willen we een blauwdruk af hebben van hoe we willen gaan werken, zodat we in 2024 een overdraagbare aanpak voor het VMBO ontwikkelen vanuit opgedane ervaringen en de netwerkbijeenkomsten. Daarnaast willen we eind 2023 een stap kunnen zetten naar het inzetten op de verbinding PO met VO en de verbinding VMBO met MBO. Wij pakken onze rol door samen met cultuurpartners op VMBO- en MBO-scholen goed cultuuronderwijs te brengen en de overgang van PO naar VO soepeler te laten verlopen. Enerzijds doen wij dat door in het PO en VO te adviseren over manieren om de overstap soepeler te laten verlopen en anderzijds doen we dat door op het VO en MBO te zorgen voor een goede landing binnen het cultuuronderwijs. Als we eind 2023 inzicht hebben in het cultuuronderwijs op PO, VO en MBO, kunnen we ons in 2024 bezighouden met het verbinden van de verschillende onderwijslagen en de onderliggende domeinen.

Hbo: we organiseren een erfgoedweek voor het Pabo. En voor de vakspecialisatie drama organiseren we twee bijeenkomsten

Activiteiten:

- Netwerkbijeenkomst VO met een grote vertegenwoordiging van CuCo's, schoolbesturen en kunstdocenten in najaar 2023;
- Plein C adviseurs worden CuCo-trainer worden;
- Meerdere cultuurcoördinatoren nemen deel aan CUCO-training;
- EVI op VO-scholen (indien mogelijk) laten invullen;
- Geïnteresseerde VO-scholen worden verbonden aan culturele instellingen;
- Netwerkbijeenkomst MBO in najaar 2023;

² [Toespraak van minister Wiersma bij de start van het nieuwe schooljaar | Toespraak | Rijksoverheid.nl](#) geraadpleegd op 6-12-2022

- MBO's worden gekoppeld aan culturele partners en zijn bekend met de beschikbare fondsen voor cultuuronderwijs in het MBO;
- CO Talk gericht op VO en MBO;
- Er wordt een verkort visie-traject ontwikkeld voor het VO en MBO;
- Voor het HBO (Pabo) organiseren we een erfgoedweek en voor de vakspecialisatie drama twee bijeenkomsten.

Vervolgstappen voor 2024

- Overdraagbare vmbo aanpak ontwikkelen vanuit ervaringen en netwerkbijeenkomst;
- Onderzoeken verbinding PO met VO;
- Onderzoeken verbinding VMBO met MBO.

Scholen in niet-CmK gebieden

Er zijn zes Noord-Hollandse gemeenten die niet meedoen met CmK3: Uitgeest, Landsmeer, Bloemendaal, Diemen, Wijdmeren en Huizen. Deze gemeenten doen niet mee vanwege financiële tekorten en bezuinigingen in het sociaal domein en jeugdhulp, waardoor er geen ruimte is voor nieuw beleid. Daarnaast spelen bezuinigingen op cultuur en naar aanleiding van de kerntaken een rol. Plein C zet in het kader van kansengelijkheid actief in op een basis voor cultuureducatie voor alle leerlingen in NH. **Ook daar waar de gemeentes tot nu toe niet deelnemen.** Plein C zal in niet-CmK gemeenten optreden als projectleider, indien er geen centrum voor de kunsten actief is.

Inmiddels hebben we de scholen in **Uitgeest, Huizen en Bloemendaal** benadert en staat voor hen een visietraject gepland. Met **Diemen** zijn we in gesprek, en we verwachten daar ook in 2023 stappen te zetten met het maken van beleid op, en uitvoeren van, goede cultuureducatie. Het doel is dat leerkrachten deelnemen aan deskundigheidsbevordering en visievorming zo mogelijk opgeleid worden tot ICC'ers en worden uitgenodigd voor netwerkbijeenkomsten en kennisdeling. Ook bieden we ondersteuning door een vakdocent (co-teaching) als dat een goede start op maat is. Uiteraard voorzien we al deze scholen van het onderwijsmagazine Prikkel voor kennis en inspiratie. Landsmeer en Wijdmeren benaderen we in 2024.

Als de planning het toelaat, bekijken we ook de kansen op het gebied van het VO in deze nog niet deelnemende gemeenten.

Speerpunt 6: Kennisdeling & netwerken

Als centrale penvoerder van CmK-NH heeft Plein C een overkoepelende en coördinerende rol. Kennisdelen en netwerken is daarbij het start én eindpunt. **Kennisdeling is essentieel voor alle activiteiten binnen CmK-NH.** Doel is om opgedane kennis en ervaring structureel beschikbaar te maken in de provincie. De adviseurs van Plein C spelen een belangrijke rol in het ophalen en delen van kennis.

De lokale projectleiders in Noord Holland coördineren hun eigen project en hebben nauw contact met een vaste adviseur van Plein C. Er wordt gestreefd naar zelfstandigheid vanuit het betrokken centrum voor de kunsten/culturele instelling, waarbij zij zo goed mogelijk worden ondersteund met advies, activiteiten, bijeenkomsten, deskundigheidsbevordering en contact met andere projectleiders.

Het stimuleren van samenwerking en faciliteren van (online) kennisnetwerken zal verder bijdragen aan groei en ontwikkeling in het hele netwerk. Een praktijknetwerk (*community of practice*) is belangrijk voor de projectleiders en adviseurs. Het helpt de projectleiders onderling om elkaar beter te vinden en kennis beter te delen dan nu het geval is.

Dit speerpunt is dan ook bij uitstek de verbinding tussen alle voorgaande punten. Het ophalen van kennis op lokaal, provinciaal en landelijk niveau en het weer delen daarvan. Daartoe hebben de adviseurs van Plein C gesprekken met enerzijds de lokale projectleiders en nemen zij anderzijds zitting in landelijke (net)werkgroepen van bijvoorbeeld het LKCA.

Actuele ontwikkelingen volgen we op de voet. Met hulp van experts geven we inhoud en duiding aan nieuwe relevante thema's (o.a. inclusie, verbinding binnen- en buitenschools, kansengelijkheid). Kennisdeling is ook netwerken: relaties en netwerken zijn de bloedvaten van CmK, hier wisselen we kennis en ervaringen uit, stimuleren we ambities en introduceren we nieuwe thema's.

De begeleiding van de lokale projectleiders wordt in 2023 verder geïntensiveerd. Plein C adviseurs begeleiden de projecten niet alleen op inhoud en bereik, ze halen ook actief de vraag op, inspireren en leggen relevante verbindingen zoals een lokale stuurgroep, een lokaal ICC-netwerk of een *community of practice*. Plein C ondersteunt hierin met kennis, feedback en inspiratie. Elk jaar organiseren we er een projectleidersdag. Daaraan voegen we in 2023 vier online sessies *CO Talk* voor de projectleiders toe waarbij ze begeleiding krijgen op specifieke onderwerpen als *Opzetten & onderhouden van een stuurgroep, verantwoording CMK, EVI of Kansengelijkheid in het onderwijs*. Ook initieert Plein C nieuwe netwerken vanuit de kennisbehoefte van diverse doelgroepen. Plein C verdiept met de leden deze thema's en vertaalt dit naar provinciale kennisdeling (projectleiders, VO, Kunstvakopleidingen, Pabo's).

Opgedane kennis en ervaring wisselen we uit met de steden die zelfstandig penvoerder van CmK3 zijn, als Haarlem, Amsterdam, Zaanstad, Amstelland, Alkmaar, Haarlemmermeer, Amstelveen en Hilversum. Opgedane kennis wordt uiteraard weer gedeeld met de lokale projectleiders. Alle penvoerders van de grote steden zijn structureel uitgenodigd voor de algemene kennisdelingsbijeenkomsten van Plein C.

Plein C initieert en onderhoudt provinciale netwerken om op provinciaal niveau kennis te delen en samen tot goed cultuuronderwijs voor elk kind te komen. Bijvoorbeeld Netwerk SO, Erfgoednetwerk, De Beweging voor cultuurpartners, CmK penvoerders en projectleiders.

Alle bestaande en nieuwe CmK scholen willen we natuurlijk gebruik te laten maken van EVI als monitoringsinstrument. We laten door de Universiteit van Amsterdam een onderzoek uitvoeren om de voortgang op gebied van cultuureducatie in beeld te brengen (zie ook visie, draagvlak en beleid).

Landelijk is Plein C betrokken bij overleggen en netwerken via onder meer de Raad van 12, het LKCA, Het Fonds Cultuurparticipatie en de SCOP. Binnen deze netwerken wordt overkoepelend kennis gedeeld, maar worden ook gezamenlijke projecten gestart als EVI, ICC en Ontwikkelend Onderzoek (OOG) rond gedeelde interesses in innovatieve onderwerpen.

Om een grote groep tegelijkertijd met voor hen relevante informatie te kunnen bereiken is een goede communicatiestrategie onmisbaar. Online en offline. We blijven in 2023 samen met Kunst Centraal (Utrecht) het magazine Prikkel maken verspreiden in Noord-Holland en Utrecht maar maken het magazine meer onderdeel van onze eigen communicatiemix. Eind 2022 lanceerde we onze nieuwe website waar culturele partners en scholen nog makkelijker de weg naar informatie en trainingen kunnen vinden. Daarnaast informeren we doelgroep en onderwerp gericht de culturele instellingen, scholen en (kunstvak)docenten via speciale nieuwsbrieven. We blijven verder doorgaan op de ingezette koers om minder te zenden en meer te delen.

Het bewaken van de samenhang, afstemming en coördinatie van alle lokale projecten door Plein C is essentieel voor de versteviging en het draagvlak van cultuureducatie in Noord-Holland. We hebben het vierjarig provinciaal CmK-NH projectplan opgesteld en samen met de lokale projectleiders coördineren, monitoren en evalueren we de lokale projecten tot een overkoepelend plan en – begroting bij FCP en PNH. We fungeren voor de lokale projecten als penvoerder en contactpersoon richting het Fonds voor Cultuurparticipatie en de Provincie Noord-Holland. We verzorgen per kwartaal de betaling van voorschotten aan de lokale projectleiders en de uiteindelijke jaarlijkse verantwoording van de middelen, via de financiële- en accountantscontrole. Omdat CmK-NH projecten uitvoert op lokaal/regionaal én op provinciaal niveau, vindt de monitoring en evaluatie ook plaats op beide niveaus.

Vooraf aan de start van CmK3 heeft onderzoeksbureau Sardes in opdracht van de Provincie Noord-Holland en Plein C een 0-meting gehouden onder basisscholen en het speciaal onderwijs in Noord-Holland (met uitzondering van Amsterdam). Op basis van deze bevindingen in het CmK3 plan tot stand gekomen. Nu – halverwege de CmK3 periode – is het tijd voor de volgende meting. We hadden de outlines hiervoor graag al in het derde kwartaal van 2022 opgezet, maar dat is door capaciteitsgebrek niet gelukt. In 2023 gaan we onderzoek wel laten uitvoeren.

Plein C werkt uiteraard ook actief mee aan landelijke onderzoeken cultuureducatie en/of CmK uitgevoerd door Ministerie OCW, FCP en/of LKCA.

Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024

Activiteitenplan 2023

- Plein C -